

# FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolvasó szerkesztő:

Biró Pal.

Főmunkatárs:

Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,

negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 50  
Hirdetéseket a legutóbbabb árban közlünk.

## Vármegye és közigazgatás.

Irtta: Wlczmándy Ödön.

III.

Butka. 1900. július hó.

Előbb már egy új eszmét felvettem, amely említett röpiratomban nincs, de amelyről már többekkel beszéltem és megérdemli, hogy vita tárgyát képezze.

Az állam egységének, biztonságának és a magyar nemzet érdekében veszélyeztetése nélkül létrehozhatónak tartom azt, hogy a vármegyék maguk válaszzsák önkormányzati testületeik részére az előadó jegyzőket.

Az intézmények biztosítják a szabad elhatározás jogát, de a meghozott határozatok papirosra való helyezése, nem kisebb fontosságú tény, mint a határozat maga. — A közgyűlés szelleme, hangulata, célja, törekvése, kívánalma stb. melegen s tévova nélkül, a lehívásban oly jegyző által vétetik jegyzőkönyvbe és a felirat, vagy átiratban oly jegyző tollából nyer igazi visszatükrözést, aki a közönséggel együtt ér, annak a választottja és más hivatalos teendők által, az önkormányzati teendőkben teszélyezze nincs.

Ezért teszem javaslatba azt, hogy a vármegye saját közgyűléseiben és szakosztályaiban, — ha ezek önkormányzati ügyeket tárgyalnak, — a jegyzőkönyvek vezetésére saját kebeléből 3—3 évre főjegyzőt válasszon. — A főjegyző fizetést nem kap, de dicsőséget, tiszteletet és elismerést annál többet, ha helyét hivatottan és jól tölti be.

Az ügyésznek kevés lesz a teendője, de erre is szükség van és a tiszteletért, amely ily ügyész ér, a vármegye legelőkelőbb ügyvédé az állást szívesen fogják elfogadni. — A pénztárnokra szükség van a domestica miatt, amit fontos hivatalánál fogva, a vármegye megalkotni kénytelen. — A pénztárnok, állandó teendővel lévén megterhelve, rendes fizetéssel látandó el.

A vármegye önkormányzatára és szerkezetére nézve, rövidesen ezeket foglalván nézeteimet, áttérek az emlékirat azon részére, a mely a közigazgatással foglalkozik.

Az emlékirat 23-ik lapján mondatik: »Az, hogyha valaki kinevezés vagy választás útján jut állásához; egyéni jellemére, megbízhatóságára, szorgalmára, felelőségére mi befolyást sem gyakorol.«

A mondottakat aláírom. Dókus Gyula barátom, tehát amint a tárgyi okok 5-ik pontjából kivehető, eltér a vármegye régebbi állás-

pontjától és oportunitási okokból ugyan, de a választási rendszer megszüntetését elfogadja és erre építi egész javaslatát. — Részemről — amint röpiratomban részletezem — elvi okokból tartom jobbnak a közigazgatásnak, az önkormányzattól való elválasztását és a tisztviselők kinevezését, — de mert a végpontban véleményünk egyezik, az indokokon nem vitatkozunk.

De ha már Dókus Gyula t. barátom, a kinevezési rendszert elfogadja, ne ajánljon oly módokat, amely a kinevezési rendszerrel össze nem fér. — Kétféle álláspont össze nem egyeztethető: vagy választás, vagy kinevezés.

A vármegyék kandidationalis joga nem érvényesíthető, egyfelől azért, mert a kinevező kormány keze és belátása meg nem köthető, másfelől pedig és legfőképpen azért nem, mert az állami közigazgatásnál, egyik vármegye a másik vármegye részére tisztviselőket nem kandidálhat. — Már pedig azt, hogy a tisztviselő, csak saját vármegyében szolgálhasson és csak ott várja be az előléptetés lehetőségét és esetleg kiváló tulajdonainak érvényesítését, azt Dókus Gyula barátom sem hagyja helyesnek. Panaszának éppen egyik tárgya az, hogy az alkalmazást keresők száma napról-napra fogy! Ha ez így van ennek nem a csekély javadalmazás lehet az oka, mert a javadalmazás nem nagy bár, de viszonyítva más pályákhoz és tekintetbe véve azt, hogy a tisztviselő, aránylag rövid idő alatt gyors előmenetellel bír, csak a későbbi előmenetelre való kilátás lévén korlátozva, és tekintve, hogy saját otthonában szolgál és nem ritkán mellékjövedelmekkel is bír, a javadalmazást elrettentő csekélynek nem mondhatjuk. De az okok ott keresendők, hogy a mint szerző helyesen mondja, nincs szolgálati pragmatica, a legyelmi eljárást szabályozó törvény pedig teljesen kiszolgáltatja a tisztviselőt az önkénynek, sőt alárendeli tőle idegen szakok alkalmazottainak: legfőképpen oka pedig az: hogy a tisztviselő a vármegyéhez van kötve. A kiválóbb tisztviselők sem bírnak kilátással megfelelő előmenetelre. — Lehetne ugyan még egy ok, az t. i. hogy a tisztviselői állásra általában kevesen készülnek, más szabadabb pályákra határozván el magát fiatalágunk. — Ha ez utóbbi állana, azt örömmel kellene regisztrálnunk, de fájdalom, ez nincs így, mert a jogi pályára ma is szükségtelenül nagy számban tödul az ifjúság

A legfőbb ok tehát csak abban rejlik, hogy a vármegyei tisztség nincs beállítva az állami gépezetbe oly formán, hogy annak fokenkénti előléptetésre számítani lehetne.

Szükségképeni folyamánya ez, az elszegényedés terjedésének, mert, ha a vármegyében, a közigazgatás intézésére elegendő számban jelentkezzenek a jobb módúak, akik csekélyebb fizetés mellett is, néhány évig hasznos szolgálatot óhajtanának tenni a közélet terén is vármegyéjüknek, ezeket nem riaszthatná vissza az előmenetelre való kilátás hiánya sem.

De ma, kenyér-pályát keres mindenki, még pedig olyat, amelyet jól fizetnek s aránylag kisebb előkészület mellett is, remény nyílik azon a gyors előmenetelre s a megélhetés biztosítására.\*

Fájdalom, hogy ez így van! — Ide juttatták hazánkat a nem mindig tiszta eszközök útján gyorsan gazdagodó és elhatalmasodott része társadalmunknak, s a régi arisztokratiának korcs és elkorcsosodott ivadéka, akik egymásra támaszkodva, kiélik és elhervasztják hazánk egykoron virágzó rónáit, és mindenre kaphatók, és segítenek lerombolni szabad intézményeinket. De ezen helyzettel számolnunk kell. Ez egyik főindoka annak, hogy el kell térnünk, a választási rendszertől. De amint láttuk, azon forma, amelyet Dókus Gyula barátom közvetítőképpen ajánl, teljesen elfogadhatatlan.

A szervi bajt, ha ugyan a baj igazolva van, csak radikális eszközzel lehet gyógyítani. Nincs más remedium, mint a kinevezési rendszert, vagyis az állami közigazgatást elfogadni.

De ez nem is oly nagy baj. — A kérdés lényege nem azon fordul meg: hogy ki választja, vagy ki nevezi ki a közig. tisztviselőket, de azon, hogy a közigazgatás, jó, pontos, gyors és megbízható legyen. — A nemzetiségi vármegyékre való tekintet, csak másodrendű indok, ami jó és helyes, az mindnyájunkra egyaránt áldást hozó.

Az emlékirat általános tárgyi okok I. pontjában mondatik: »A közig. hatóságok ellenőrzési és végrehajtási körébe utalt törvényeink szerkesztésénél, a *codificatióra* nagyon kevés figyelem fordított« sat. sat. mondja tovább: »Szóval nincsenek egységes közigazg. törvényeink.«

A legjobb akarattal sem tudom megérteni ezen kijelentést. — Azt kell-e itt érteni, hogy a törvények rosszul vannak szerkesztve, vagy azt, hogy nincsenek a közig. ágak

szertint külön egybeállítva? vagy hogy nincs külön közig. végrehajtási törvényünk? (mint volt az pl. a német időkben, az igaz, hogy felette gyarló volt.)

Helyesnek tartom szerző azon felfogását, hogy új törvényekben, vagy új rendeletekben ne történiék hivatkozás régi törvények, vagy rendeletekre, de ha a régiak részben változás alá kerülnek, vétsék át a régióból a megmaradt rész is, az újra is, a régi pedig egész hatályában szüntetessék meg.

Kifogást tesz a szerző a szabályrendeletek ellen. A 15-ik lapon ellenben éppen azzal érvel az általános rendeletek ellen, hogy ilyenekkel — az ország különféle viszonyait és értelmiségét véve tekintetbe — a közigazgatást helyesen és eredményesen vezetni nem lehet.

És ez igaz. De éppen azért, mert igaz, helyt nem foghat az állásfoglalás a szabályrendeletek ellen, mert ezeknek a helyi viszonyokra való tekintettel kell szerkeszteniök.

Az általános tárgyi okok 4 pontjában foglaltakat, egészben osztom. A bürokratizmus kiküszöbölését és az egyszerűsített — részben helyszínti — közigazgatás életbeléptetését, röpiratomban is melegen óhajtom. Szükséges pedig ez, nemcsak a közigazgatás olcsóbbá, — jobbá, közvetlenebbé és a legszegényebb osztálynak hozzáférhetővé tétele okából, de azért is, hogy az irattáraknak tuhalmazását lehetőleg akadályozzuk és a munkások számának alábbszállítását lehetővé tegyük.

Sátoralja-Ujhely, aug. 8.

**A lisszai választókerület politikai helyzete** eléggé furcsa volt eddig is. Ennek a helyzetnek furcsaságát most még fureszább teszi az a politikai hír, amelyet egy budapesti könyvnyomtatás következőképpen boesájtott szélnek:

A radikális demokrata párt már az általános választásokat megelőzőleg egymémmel kerülten belkésztí a talajt, hogy a régi pártokkal szemben a sikerre való kilátással lépessen fel. A part vezető férfiai szerint négy-öt mandátumra *biztosan* számíthatnak; így Sopron, Mezötur, *Olasz-Lisska*, Duna-Pataj és még egy másik választókerület polgársága körében *vél* a part kellő számú hűveket hódítani, mely tekintetben számítanak az *Ugron párt* vezérférfiainak támogatására is, akikkel a személyes barátságuk kívül elvi rokonság is van, amennyiben az Ugronisták is hívei az általános választási jognak.

E szerint tehát a lisszai kerületben immár a negyedik jelöltet látjuk a nyíl-városság előtt. *Molnár* Bélával a kerület mai képviselőjével szemben állott eddig — dr. *Ballagi* Géza és *Ham-*





**Szálloda és vendéglő helyiség**

berendezéssel együtt előnyös feltételek mellett

eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatala.

Egy 24 éves jó modoru, katonavégzett

**jó detailista**

ki jelenleg egy vidéki üzletben mint üzletvezető működik.

**állást keres.**

Czím a kiadóhivatalban.

**Vasuti menetrend.**

— Érvényes 1900. évi máj. 1-től. —

**Indul Ujhelyből:***Budapest felé*

Röggel gyors v.	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v.	4 óra 02 perc.
Este vegyes v.	9 óra 10 perc.

*Kassa felé*

Röggel személy v.	7 óra 06 perc.
Délután személy v.	1 óra 15 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.

*Mező-Laborcz felé*

Röggel vegyes v.	7 óra 06 perc.
Délután gyors v.	1 óra 15 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.

*Csap felé*

Röggel vegyes v.	7 óra 39 perc.
Délután gyors v.	1 óra 10 perc.
Délután személy v.	5 óra 06 perc.
Este gyors v.	8 óra 46 perc.

**Érkezik Ujhelybe:***Budapest felől*

Röggel vegyes vonat	6 óra 33 perc.
Délután gyors v.	12 óra 55 perc.
Délután személy v.	4 óra 39 perc.
Este gyors v.	8 óra 14 perc.

*Kassa felől*

Röggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v.	2 óra 52 perc.
Este vegyes v.	8 óra 31 perc.

*Mező-Laborcz felől*

Röggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v.	3 óra 30 perc.
Este vegyes v.	8 óra 31 perc.

*Csap felől*

Röggel gyors v.	6 óra 54 perc.
Délután személy v.	11 óra 53 perc.
Délután gyors v.	3 óra 41 perc.
Este vegyes v.	7 óra 56 perc.

**APRÓ HIRDETÉSEK.**

E rovatban egyszeri közlésért

5 sorig 50 fillér fizetendő.

Czím nélküli hirdetésekkel készség-  
gel ad felvilágosítást a kiadóhivatal**Apró hirdetések**

közöttételére

legalkalmasabb Zemplénvá-  
rmege legelterjedtebb s  
egyetlen politikai lapja**Felsőmagyarországi Hirlap.**

Az apró hirdetések előre fizetendők.

E rovatban egyszeri beiktatás 5 so-  
rig 50 fillér, minden további szó 4  
fillérbe kerül, vastagabb betűkből 8  
fillér. Felvilágosításokat szíves kész-  
séggel ad a kiadóhivatal. Levélbeli  
tudakozódásokra pontosan válaszol-  
unk, ha a szükséges levélbélyeg be-  
küldetik.Vidékről beküldhetők az apróhírde-  
tések postautalvánnyal; a posta-  
utalvány szelvényére az apróhírde-  
tés szövege is feljegyezhető.**Elegáns  
levélpapírok**

dobozonként

**1 koronáért**

KAPHATÓ

**Landesmann Miksa és Társa**

könyvkereskedésében

**Sátoralja-Ujhely**

Wekerle-tér 502.

**Löwinger Menyhért**

szobafestő

**S.-A.-UJHELY.**

Korona-utca 701.

Ajánlkozik úgy helyben mint vi-  
dékre: templom-, szoba-festésre  
és tapétázásra jutányos árak mel-  
lett.**2--3 iskolai tanuló**

(fiú vagy leány)

teljes ellátást és gondos  
ápolást kaphat

özy. Wolf Jakabné

Kazinczy-utca, Kun ut  
házában.**3-4 iskolai tanuló**

(fiú vagy leány)

teljes ellátást és gondos ápolást  
kaphat

Bodnár Mariska

a gymn. szomb. Zinner-féle ház.

Ugyanott hivatalnok urak jó  
házikosztot kaphatnak.**Sérvkötők**

(Elsőrangú gyártmány.)

nagyválasztékban kapható

**Landesmann S.**

szíjgyártó üzemében

S.-a.-Ujhely. Rákóczy-utca.

**LANDESMANN MIKSA és TÁRSA**két gyorsajtóval, különféle segédgépekkel és a ledrátosabb betűfajokkal,  
a kor igényeinek megfelelően berendezett**K Ö N Y V N Y O M D Á J A**

WEKERLE-TÉR SÁTORALJA-UJHELY DR. SCHÖN HÁZ

ajánlkozik mindennemű **könyvnyomdai munkának**, u. m.: hirlapok, folyóiratok, könyvek, röp-  
iratok, diszművek színlapok, takarékpénztári évi zárszámadások, tanodai jelentések, árjegyzékek, számlák bárcá-  
könyvek per/orozva (lyukkasztva) levélpapírok és levélborítékok, eljegyzési, lakodalmi és táncvigalmi meg-  
hívó táncrendek, gyászjelentések, körlevelek, táblázatok falragaszok stb. stb.**iszléses, hibátlan, gyors, pontos és jutányos árban**

kiváratra több színben való elkészítésére.

Nagy raktár mindenféle községi, körjegyzői, ügyvédi, kereskedői, egyházi és iskolai

**NYOMTATVÁNYOKBÓL**

melyek itt olcsóbban kaphatók, mint bárhol.

Előfizetésre és hirdetések közlésére a legalkalmasabb és legolcsóbb lap a

**„FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP“**

POLITIKAI UJSÁG

5 vármegye független polgárainak legelterjedtebb lapja. Megjelen hetenkint kétszer.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2 kor. 50 fil.